

Folketingets Kulturdvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

7. marts 2013

Folketingets Kulturdvalg har den 11. februar 2013, efter ønske fra Mogens Jensen (S), stillet mig følgende spørgsmål, nr. 96 (Alm. del), som jeg hermed skal besvare.

Spørgsmål:

Vil ministeren kommentere på de synshandicappedes aktuelle adgang til bøger gennem Nota med udgangspunkt i vedlagte henvendelse fra Jørgen Svendsen og redegøre for forholdene mellem Nota og Forlæggerforeningen?

Svar:

Nota er nationalbibliotek for mennesker med læsevanskeligheder og er en statsinstitution under Kulturministeriet. Nota har som hovedopgave at sikre adgang til viden, samfundsdeltagelse og oplevelser for mennesker med læsevanskeligheder.

Ophavsretslovens § 17 giver Nota hjemmel til under nærmere betingelser at kunne fremstille særligt tilrettelagte eksemplarer for syns- og læsehandicappede. Bestemmelsen i § 17, stk. 3, indebærer, at der kan fremstilles *lydoptagelser* af udgivne litterære værker til brug for syns- og læsehandicappede, når det ikke sker i erhvervsøjemed. Ophavsmanden har altid krav på vederlag, dvs. at hvis Nota fremstiller lydbøger, skal der afregnes vederlag til ophavsmanden til bogen.

Nota køber derudover lydbøger, der er tilgængelige på det kommercielle marked, af forlagene. Aftalerne med flere forlag er på nuværende tidspunkt under forhandling. Nota har indgået en overordnet samarbejdsaftale om lydbøger med Forlæggerforeningen og de to forfatterforeninger, der indeholder adfærdskodeks, sikkerhedskrav, definitioner m.v.

Fra 2005 blev det muligt for også ordblinde personer at blive indmeldt som brugere på Nota. Baggrunden for at udvide brugergruppen var, at ordblinde borgere i mange år forud for 2005 havde efterlyst adgang til en biblioteksservice magen til den staten i 60 år havde stillet til rådighed for synshandicappede. I en analog tidsalder var der dog ik-

ke økonomi til at efterkomme dette ønske. I årene op til 2005 fandt en omfattende digitalisering af Notas virksomhed sted, hvor Nota digitaliserede alle titlerne i sin store lydbogssamling. Distributionen gik fra at være et omkostningstungt analogt udlån med efterfølgende hjemtagning til at være digital spredning uden efterfølgende hjemtagning. Omkostningen på et digitalt udlån er forsvindende lille i forhold til prisen på et analogt, hvorfor det lykkedes for Nota at betjene både synshandicappede brugere og ordblinde brugere med de samme tilbud indenfor den samme økonomiske ramme. Fra sommeren 2012 er udlånet til ordblinde gået over til at være online udlån, hvilket yderligere nedbringer udgiften per udlån. En tiltagende del af Notas søsterorganisationer i andre lande betjener nu også ordblinde brugere.

Nota har oplyst, at man - på trods af tilgangen af nye brugere - har stillet et stigende antal nye danske lydbogstitler til rådighed. Før 2005 var tilgangen ca. 500 titler per år, og fra 2008 til 2011 har tilgangen været markant højere, godt 800 årligt. Nota oplyser dog, at tilgangen af titler i 2012 har været noget lavere end de forudgående år.

Marianne Jelved